

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

2023

Skala Petr

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
Kresebná skladba
Skala Petr

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Petr SKALA**
Osobní číslo: **D20B0175P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimediální design, specializace Nová média**
Téma práce: **MÉDIA A EXPERIMENT**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Výzkum a tvorba na téma uplatnění nových prostředků a technologií v umělecké oblasti

Tvůrčí záměr: zkoumat média a jejich vztah mezi sebou

Způsob realizace: vplyne v průběhu práce na BP

Cíl: zkoumat pozici zvukového média v rámci vizuálního umění

Předpokládaný charakter výstupu: minimálně 3 objekty

Rozsah průvodní zprávy: minimálně 8 normostran

Rozsah teoretické části: **minimálně 8 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

HIGGINS. A dialectic of centuries: Notes towards a theory of the new arts. Printed Editions (1978), ISBN 0914162349.

CSERES, Jozef. Hudobné simulakrá.. Bratislava: Hudobné centrum (2001.), ISBN 80-88884-30-6.

PAVEL, Sound end Environment / Zvuk a prostředí , (1. vydání). Fakulta umění a designu Univerzity J. E. Purkyně, (2020), ISBN 978-80-7561-268-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Doc. akademický malíř Vladimír Merta**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

LS.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. září 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra Výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální design
Specializace Nová média

Bakalářská práce

MÉDIA A EXPERIMENT

Kresebná skladba

Petr Skala

Vedoucí práce: doc. ak. mal. Vladimír Merta

Oponent práce: Mgr. Ondřej Líbal

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....

podpis autora

Obsah

ÚVOD	6
1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	7
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	8
3. PROCES PŘÍPRAVY A TVORBY	9,10
4. POPIS DÍLA A PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	11
4.1 Popis díla	
4.2 Technologická specifika	
4.3 Přínos práce pro daný obor	
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	12
a) Knižní a periodická literatura	
b) Internetové zdroje	
6. RESUMÉ	13
ZÁVĚR	14
7. SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH	15,16,17

ÚVOD

V mé bakalářské práci najdete teoretickou část, ve které Vám přiblížím samotný vznik uměleckého díla v kontextu specializace oboru nových médií na zvolené téma Média a experiment. Mé dílo je výsledkem tříletého bakalářského studia na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara, katedry výtvarného umění, studijního oboru multimediální design. V první řadě představuji své dosavadní dílo akustické kresby, na které touto prací reaguji a rozvíjím její koncept. Zohledňuji téma a důvod jeho volby. Podrobně popisuji přípravu a proces mé tvorby. Rozebírám zde přínos této práce pro mnou studovaný obor umění. Specifikuji dílo a zařazuji ho do různých uměleckých rovin. Dokument je doprovázen obrázky, které naleznete v příloze, stejně jako použité knižní nebo internetové zdroje.

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Mé dosavadní vzniklé dílo spočívá ve vztahu mezi zvukem a vizuálním uměním. Téma práce nese název akce a reakce a proto jsem hledal způsoby generativního umění u kterého není potřeba po celou dobu vzniku přispívat, ale pouze zařídit vstupní element. Sestrojil jsem jednoduchou konstrukci ke gramofonovému přehrávači, která držela fixu s jemným hrotem ve vyvýšené poloze přímo nad jehlou gramofonu, kde jsem si připravil papír ve velikosti vinylové desky. Docílil jsem tak efektu kopírování trasy gramofonové jehly úzkou fixou, která zvukovou cestu zaznamenávala na vyčleněný papír. Spojil jsem tak zvukové médium analogového zařízení, kdy při točení vinylu a čtení jehly vzniká zvuk a zároveň díky konstrukci i kresba, která se rovná hrané desce. Vzniklo nové spojení médií, které ve finále bylo celkem působivé (příloha 1). Rozhodl jsem se tak v tomto směru setrvat a vyzkoušet další formy. Rozvíjím mé dosavadní konceptuální dílo akustické kresby v rámci kresebného experimentu s hudebními nástroji.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

S výběrem tématu pro práci jsem neváhal a zvolil jasně Média a experiment. Zabývám se převážně vztahem napříč mezi médií a rád s nimi zkouším nové věci, v rámci vytvoření nových celků a stylů tvorby umělce. Mezi toto téma bych, myslím, mohl zařadit i některá svá předchozí klauzurní díla napříč studiem. Myslím, že tento rozhled mezi druhy umění je velice přínosný. Přijde mi, že se v dnešní době snaží umělci a také galerie vystavovat víc, než jen pouhý obraz. Možná je to jakýsi vývoj scény, kdy pohled diváka ztrácí na pozornosti a pestřejší díla, které mají určité ruchy a komunikují ve více vjemech s divákem jsou, řekněme, přitažlivější. Zároveň je obtížné tyto kombinované práce dobře prezentovat a vystavit. Tato tvorba se často stává jakýmsi experimentem, jelikož různorodost médií na sebe nenavazuje. V mém díle půjde především o sluch, který následuje zrak. V tomto případě jde spíše o proces vzniku nebo pozorování vztahu mezi vjemy, než o samotný výstup.

Povedu výzkum a tvorbu na téma uplatnění nových prostředků a technologií ve výtvarném umění. Rád se řídím pravidlem, že cesta je cíl a moje finální stanovisko práce tak není to nejdůležitější. Už před studiem na vysoké škole jsem produkoval a skládal hudbu, ale nikdy jsem své projekty nezařadil do studijních prací. V této práci se chci zabývat propojováním a poznáváním nových kombinací tvorby umělce a proto jsem se rozhodl tyto dvě činnosti spojit. Chtěl bych si vyzkoušet produkovat zvuk hudebním nástrojem a zároveň tak kreslit. Snažit se nahrát zvuk, zachytit tak otisk jeho vzniku a trvání jak na papír, či plátno, tak i zároveň zvukovou stopu na mikrofon. Budu zkoumat pozici zvukového média v rámci vizuálního umění. Předpokládám, že vzniklé kresby zakomponuji do objektů, aby mohli nést i zvukovou stopu a následná prezentace vyplyne z konzultací. Z tvorby se může stát performance a z vystaveného díla možná i happening v souladu s reakcí diváka.

3. PROCES PŘÍPRAVY A TVORBY

3.1 Proces přípravy

Příprava spočívala hlavně v obstarání hudebních nástrojů (kytara, bicí a triangl) a zvolení vhodné konzistence barvy. Důležité bylo dobré umístění nástrojů do stojanu, pro snadnou obsluhu a manipulaci při tvoření kreseb. Některé kytarové struny mi pod nátlakem usychající barvy popraskaly, s čím jsem tedy počítal a připravil si struny nové. U zbývajících nástrojů komplikace nevznikly. Obsluha mikrofonu byla vedena intuitivně, podle zvuku v místnosti. Připravené jsem měl jak papíry, tak štětce pro rovnoměrné rozložení barvy. Jakým stylem budu hrát na nástroje jsem nechal náhodě, pro zanechání autenticity díla a experimentálního porozumění. Chtěl jsem aby oba výstupy vznikly nezávisle na sobě a jejich vztah byl posouzen až po vzniku.

3.2 Proces tvorby

Pro první pokusy jsem vybral akustickou kytaru a její nylonové struny (příloha 2). Volba tohoto nástroje mi přišla nejvhodnější v rámci mé práce z mnoha důvodů, hlavní je ale schopnost vytvářet zvuk chvějící se strunou. Ze začátku jsem hledal možné varianty zachycení na papír, jelikož se jich nabízelo několik. Nahlížel jsem na tuto tvorbu z několika rovin, týkalo se to mě osobně jako tvůrce, kytary jako nástroje, papíru jako vizuálního výstupu a mikrofonu, který zaznamená audio výstup.

Uvažoval jsem o dvou variantách zachycení kresby. Mohl jsem papír buďto na struny položit, takzvaně by papír vstoupil mezi mě a kytaru a nebo dát papír pod struny, takže bych byl já s kytarou na pomyslném plátně, což byla preciznější cesta záznamu. Prvně jsem zkoušel čistě černou akrylovou barvu, ale na papíře se rozpíjela a tekla. Připravil jsem si proto směs barvy s lepidlem na tapety, abych docílil vhodné konzistence. Abych zvládl pořádný obtisk strun, zanechání stopy a rovnoměrného rozložení zvolil jsem hraní (brnkání) akordů G, D a A, což je taková základní a univerzální kytarová kombinace spousty trampských písní. Záleží, ale také na síle úderu do strun, které jsem se pokusil stupňovat. Celé to pak nahrávám na mikrofon telefonu Iphone SE 2020 a stopy ukládám do počítače, kde s nimi mohu dále volně naložit. Kytaru jsem se snažil mít stále správně nalazenou, abych

se co nejvíce přiblížil klasickému hraní. Vznikalo postupně více a více kreseb různě zahranych akordů. Pohyb s kytarou na stojanu jsem si lehce osvojil a v jednu dobu jsem si připadal jako na nějakém performance kresebného koncertu.

Když už jsem byl s výstupem kytary spokojený, chtěl jsem navázat dalším hudebním nástrojem a to jedním bubnem (příloha 3). K bicímu nástroji jsem se snažil přistupovat stejně jako ke kytaře, akorát s tím rozdílem, že papír vstoupil mezi buben a mě s paličkami, které jsou v tomto případě přenašečem barvy a zdrojem kresby, zatímco buben nese zvuk. Používal jsem podobnou směs a konzistenci černé akrylové barvy, abych zachoval celistvost díla a nerušený kontrast bílého papíru s černou kresbou. U tohoto experimentu mi šlo především o mapování mého pohybu, nežli o abstrakci, tudíž mi barevnost díla prozatím nepřipadá v úvahu. Na bicí nástroj jsem bubnoval rytmus nehledě na vizuální výstup, spíše jsem navazoval na už vzniklé kytarové kresby. Tempo i sílu úderu jsem vybíral intuitivně. Zatímco s kytarou jsem už nějaké hudební zkušenosti měl, na bicí jsem nikdy vážně nehrál a proto to pro mě byla nová zkušenost. Celý výstup jsem zase monitoroval mikrofonem a stopy ukládal.

Na řadu přichází poslední a to třetí hudební nástroj, kterým jsem zvolil triangel (příloha 4). Líbí se mi jeho podobnost s předchozími nástroji, jelikož jeho hlavní část nese zvuk chvěním jako struny kytary, ale zároveň vznik je podmíněný úderem trianglovou paličkou, jako paličkou na bicí. Mohl jsem tak znovu doplnit a navázat na předešlé kresby a vhodným cinknutím na triangel zařadit další zvuk do vznikajícího mixu audio kreseb. Tento hudební nástroj už jsem bral s jistou lehkostí, do třetice všeho dobrého a zároveň mi přijde, jako dobrá třešnička na dortu mé vizuální, tak i audio práce. Postupoval jsem zase podobně jako u předchozích nástrojů, kdy jsem barvu rovnoměrně nanasl na celý triangel a úderem se snažil přenést na papír. Jak už jsem říkal, triangel nese zvuk chvěním a při nánosu barvy zvuk znatelně zeslábl a jeho zaznamenání bylo z těchto tří nástrojů překvapivě nejtěžší. Přestože hraní na něj nestojí žádné zkušenosti, zaznamenat s ním kresbu mě stálo spousty zmařených pokusů a to pro jeho triviálnost a znatelnou neschopnost nést barvu.

Jako poslední krok práce přicházela v úvahu kompletace a smýšlení o následné prezentaci. Bylo primární vyselektovat povedenější kresby v porovnání s audiem. Následovala postprodukce a mixování stop v počítači. Celistvé dílo vzniklo z devíti vybraných kreseb (stop), z toho pět kytarových, troje bicí a jeden triangel. Na závěr, díky pozorování celé práce, musím říct, že prožitek procesu zaznamenávání hudebních nástrojů byl silnější, než na mě působí vystavená část díla. A proto se snažím divákovi navodit myšlenku vznikajících kreseb, za doprovodu audia téhož vzniku.

4. POPIS DÍLA A PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

4.1 Popis díla

Jedná se o devět vybraných kreseb na papír A3 a jednu doprovodnou audio nahrávku. Experiment s médii spočíval v procesu zaznamenávání zvuku hudebních nástrojů (kytara, bicí, triangel), které zároveň zanechávají vizuální stopu (příloha 5,6,7). Kresby jsou prezentovány ve stejné kompozici, jako zmixované audio stopy (příloha 8,9), takže se dají mapovat zleva doprava, jako od začátku do konce. Divák tak může pozorovat vizuální děj stojících kreseb se spuštěnou audio smyčkou. Přestože vystavuji produkt mé práce, vznik a proces díla je velmi důležitý a v tomto důsledku bych ho označil za jakousi kresebnou performance s hudebními nástroji, což je pohled, který se snažím znázorněním díla předávat.

4.2 Technologická specifiky

Výstupní kresby nesou rozměr papíru A3 (297 × 420 mm) a audio skladbu nahrávek ve formátu mp3 dlouhou jednu minutu a sedmáct vteřin, která by při prezentaci díla, měla hrát ve smyčce. Pro kresbu jsem použil směs černé akrylové barvy s lepidlem na tapety ve vhodné konzistenci pro každý nástroj zvlášť. Kresby jsou zafixované v plexi rámech, stejného rozměru.

4.3 Přínos práce pro daný obor

Navazuji na tvorbu akustické kresby, která se řadí mezi experimentální tvorbu s médii. Také bych své dílo označil za konceptuální umění, jelikož nese myšlenku, která je pro pochopení díla samotného důležitá. Koncept je hudební kreslená skladba, která se při pozorování a poslechu stává interaktivní instalací. Vznik jednotlivých kreseb byl podmíněn lidským pohybem s hudebními nástroji, na což můžeme nahlížet jako nějaký akt tvorby, který by se mohl řadit mezi akční malbu. Akční malba je podmíněna dalším uměleckým směrem a to performance.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. KRTIČKA, Jan a Pavel MRKUS, ed. *Sound and environment: contemporary approaches to sonic ecology in art = Zvuk a prostředí : současné přístupy ke zvukové ekologii v umění*. Přeložil Eva ULLRICHOVÁ, přeložil Vít BOHAL, přeložil Kryštof HEROLD, přeložil Jitka CHMELAŘOVÁ. In Ústí nad Labem: Faculty of Art and Design at Jan Evangelista Purkyně University, 2020. FUD. ISBN 978-80-7561-268-7.
2. VOEGELIN, Salome. *Listening to Noise and Silence: TOWARDS A PHILOSOPHY OF SOUND ART*. New York: The Continuum International Publishing Group, 2010. ISBN 978-1-4411-2643-6.

b) Internetové zdroje

1. *Viděné a slyšené aneb zvuk a obraz v galerii: Radoslava Schmelzová* [online]. 2019 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2019/08/23/videne-a-slysene-aneb-zvuk-a-obraz-v-galerii/>
2. *Milan Grygar* [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2010 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/milan-grygar-2554/>
3. *FOTO Akustické kresby Milana Grygara* [online]. 2014 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/foto-akusticke-kresby-milana-grygara/r~bc3cd790940b11e486b9002590604f2e/>

6. RESUMÉ

My work is experimental conception art. I explore the connections between artistic media. In this work between sound and visual art. The experiment with media consisted in the process of recording the sound of musical instruments (guitar, drum, triangle), which at the same time leave a visual trace. I selected nine drawings on A3 paper and turned them into an accompanying audio track. The drawings are presented in the same composition as the mixed audio tracks, so they can be mapped from left to right, like from start to finish. The viewer can watch the artwork as a visual event as the soundtrack plays. The creation and process of the work is very important, I would describe it as a musical and painting performance. This document contains a description and the creation process of the work.

ZÁVĚR

K práci jsem se snažil přistupovat zodpovědně, přestože kvůli vznikajícím osobním komplikacím neproběhl žádný znatelný konzultační vývoj. Koncept práce byl od začátku určený a jeho podání bylo čistě na mé koncertující personě. Na mé práci vidím znatelné přesahy v několika uměleckých směrech, ale také různé nedostatky v prezentaci díla. V této práci jsem zužitkoval všechny znalosti a zkušenosti, které jsem měl možnost získat za uplynulé tři roky studia bakalářského oboru nových médií.

7. SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

Příloha 1: Akustická kresba gramofonu

Příloha 2: Kytara a její nylonové struny

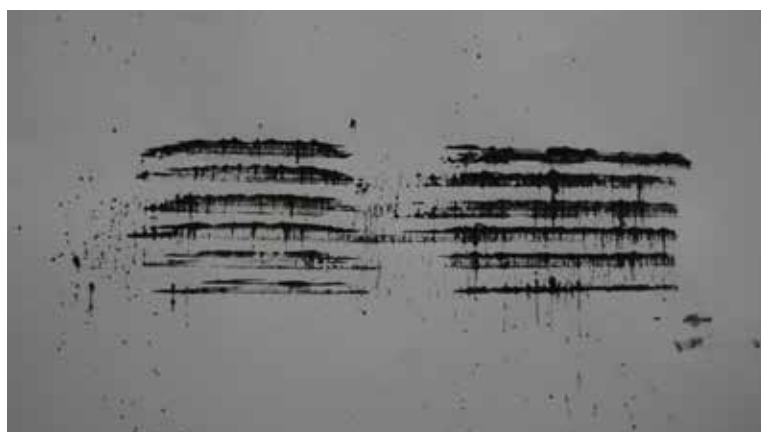
Příloha 3: Nástroj bicí s paličkami

Příloha 4: Triangl s úderníkem

Příloha 5: Stopa kytary

Příloha 6: Stopa bubnu

Příloha 7: Stopa trianglu

Příloha 8: Náhled audio stop

Příloha 9: Kompozice kreseb

